

HAYBER GAZVESİ

Eûzü billâhi mineş-şeytânir-racîm. Bismillâhir-rahmânir-rahîm.

Elhamdülillâhi Rabbi'l-âlemîn. Vessalâtü vesselâmü alâ Resûlinâ Muhammedin, Habîbi Kalbinâ ve Tabîbi Kulûbinâ, ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîn.

Allâhümme sallı ve sellim alâ Seyyidinâ Muhammedin Hâtemi'n-Nebiyyîn, ve alâ cemîi ihvânihî mine'n-Nebiyyîne ve'l-Mürselîn, min Âdeme ve İdrîse ve Nûhin ve Hûdin ve Sâlihın ve İbrâhîme ve Lûtın ve İsmâîyle ve İshâka ve Ya'kûbe ve Yûsufe ve Eyyûbe ve Şu'aybin ve Mûsâ ve Hârûne ve Dâvûde ve Süleymâne ve Yûnuse ve İlyâse ve'l-Yesea ve Zülkifli ve Zekerıyyâ ve Yahyâ ve İsâ, Salâten dâîmeten bi devâmi Mülkike ve ekrimhüm bi ecameli selâmike ve ridvânike.

Yâ Rabbel Âlemîn! Ey lütfu ve hibesi sonsuz olan Ya-Vehhâb, Ey cömertliği ve keremi bol olan Ya-Kerîm, Ey azamet ve ikram sahibi Zü'l-Celâli ve'l-İkrâm olan Allah'ım! Bizler Senden, katından ve yüce Zâtından bir nasip, bir lütuf ve ikram istiyoruz. Ey her türlü hayrın ve hikmetin kapısını açan Ya-Fettâh! Ey her şeyi hakkıyla bilen Ya-Alîm! Ey her hükmü ve işi hikmetli olan Ya-Hakîm! Ey kalpleri ve yolları aydınlatan Ya-Nûr! Ey bütün mahlukatına maddi ve manevi rızık veren Ya-Rezzâk! Senden diliyoruz ki; bizlere Hayber Gazvesi'nden dersleri ve hikmetleri; aklımızla, kalbimizle, ruhumuzla, bedenimizle ve her bir zerremiz ile tam bir anlayışla idrak etmeyi, hayatımızı buna göre yaşayabilmeyi bir rızık olarak lütfeyle. Bizleri, o sarsıntılı anda imanı ve teslimiyeti artan Ashâb-ı Kirâm'ın sadakatinden nasiplendir. Bizleri, Ashâb-ı Kirâm'ın teslimiyetinden, sadakatinden nasiplendir. Âmin, yâ Muîn.

Bugünkü konumuz İslam tarihinde bir dönüm noktası olan, ancak hikmeti ve incelikleri çoğu zaman zahirî hadiselerin (savaşın, kalelerin) gölgesinde kalan mübarek bir gazveyi anlamak üzerinedir: Hayber Gazvesi.

Bizler, bu derslerde yaptığımız Bedir, Uhud ve Hendek sohbetlerimizde hep şuna niyet ettik: Olayların sadece "nasıl" olduğuna değil, Allahu Teâlâ'nın o hadiselerdeki "ilahi inceliğine", yani "neden" öyle olduğuna bakmaya gayret ettik. Bugün de aynı niyeti tazeliyoruz. Hayber'i sadece kılıçla alınan bir kaleden ibaret sananlar, o kalenin içindeki asıl hazineyi, yani "manevi dersi" kaybederler.

Biz, Hayber'i Kur'an'ın nuruyla, Hadis'in hikmetiyle, ve kıymetli Allah dostlarının irfan nazarıyla anlamaya çalışacağız. Zira Hayber, bir "fetih" olduğu kadar, ümmetin "sadakat" ve "servet" ile girdiği en büyük imtihanlardan biridir.

Hayber'in Kilidi: Hudeybiye'nin Sırrı (Zahirde Zillet, Batında İzzet)

Hayber'i anlamak için Hayber'e gitmeden önce, Medine'den çıkıp bambaşka bir yere, Hudeybiye'ye gitmemiz gerekir. Çünkü Hayber'in fethinin kapısı, Hudeybiye'nin sabır anahtarıyla açılmıştır.

Hatırlayalım o günü: Hicretin 6. yılı. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) mübarek bir rüya görmüş, 1400 sahabesiyle (radiyallahu anhum) umre için yola çıkmıştı. Niyetleri savaş değil, tavaftı. İhramlıydılar. Ama Mekkeli müşrikler, onları Kâbe'ye, o "Beytullah"a sokmadılar.

Ve o gün, Hudeybiye kuyusunun başında, zahiren bakıldığında Müslümanların aleyhine, hatta zilletine (küçük düşmesine) sebep olacak maddelerle dolu bir anlaşma imzalandı. Maddeler o kadar ağırdı ki, Hazreti Ömer (radiyallahu anh) dahi yerinde duramıyor, "Ya Resûlallah, biz hak yolda değil miyiz? Bu zilleti neden kabul ediyoruz?" diye o imanî gayretinin zirvesindeydi. Düşünün, Kureyş'ten olup Medine'ye gelen (Mekke'den kaçıp Medine'ye sığınan) bir Müslüman geri iade edilecek, ama Medine'den (dinden dönüp) Mekke'ye sığınan biri geri verilmeyecekti. O yıl Kâbe'yi görmeden geri döneceklerdi.

Sahabe, bu zahirî tabloya bakıp mahzun olmuştu. Umreye niyetlenmişler, Kâbe'yi göremeden geri dönüyorlardı. Tam bir "yokluk" ve "mahrumiyet" imtihanıydı.

Ama insanın "bitti" dediği yer, Allah'ın (c.c.) "başladı" dediği yerdir. İnsanın "zillet" dediği şeye, Allah (c.c.) "izzet" adını verir.

Onlar o mahzuniyetle Medine'ye dönerken, yolda, o Rıdvan Biatı'nda canlarını Allah'a satan o 1400 sadık kula, Rabbimiz (c.c.) mübarek Fetih Sûresi'ni indirdi. Ve o anlaşmaya ne isim verdi biliyor musunuz? Zillet mi? Hayır!

"İnnâ fetahnâ leke fethan mubînâ."

"Şüphesiz Biz sana apaçık bir fetih verdik." (Fetih, 1)

Sübhanallah! Sahabenin "yenilgi" sandığı şeye, Allah (c.c.) "Apaçık Fetih" diyordu.

Peki, bu "apaçık fetih" olan sabrın ve teslimiyetin mükâfatı ne olacaktı? İşte Hayber'in sırrı, bu ayetin devamında gizlidir. Rabbimiz (c.c.) buyuruyor ki, (o ağacın altında, Rıdvan Biatı'nda sana söz veren o müminlerden Allah razı oldu):

"O ağacın altında sana bağlılık sözü verdikleri sırada o müminlerden Allah razı olmuştur; gönüllerinde olanı (o sadakati) bilmiş, onlara huzur ve güven (Sekîne) vermiş, pek yakın bir fetihle (Fethan Karîbâ)... ve elde edecekleri BİRÇOK GANİMETLE (Meğânime Kesîraten) de kendilerini ödüllendirmiştir." (Fetih Sûresi, 18-19. Ayetler).

İşte o "Fethan Karîbâ", o "Pek Yakın Fetih", Hayber'in fethidir!

İşte o "Meğânime Kesîraten", o "Bol Ganimetler", Hayber'in servetidir!

Buradaki ilahi inceliği, İmam Rabbânî Hazretleri'nin (k.s.) nazarıyla tefekkür edelim:

Allahu Teâlâ, yeryüzünün o zamanki en büyük servetlerinden birini (Hayber ganimetlerini) kime verecekti? Bu büyük "bolluk" ve "servet" imtihanına kimi sokacaktı? Allah (c.c.), bu serveti, Hudeybiye'de "dünyayı" ve "Kâbe'yi" (zahîr olarak) kaybetmeyi göze alan; "Yâ Resûlallah, sen ne dersin o olur" diyerek nefsini sıfırlayan, en büyük "yokluk" ve "sabır" imtihanından geçmiş olan o "sadık" kullarına tahsis etti.

Çünkü onlar, Hudeybiye'de ispat etmişlerdi ki, kalpleri Kâbe'ye değil, Kâbe'nin Rabbine ve O'nun (c.c.) Resûlü'ne (s.a.v.) bağlıydı. Dünyayı elinin tersiyle itebileceğini ispat edene, Allah (c.c.) dünyayı (Hayber'i) ayağının altına serer. Hayber'in *maddi* fethinin yolu, Hudeybiye'nin *manevi* teslimiyetinden geçmiştir.

HAYBER: FİTNENİN KALESİNE YÜRÜYÜŞ (SEBEPLER VE HAZIRLIK)

Düşmanın Tutumu (Hayber Neden Hedefteydi?)

Peki, Hudeybiye'den sonra (Hicret 7. yılı, Miladi 628) Efendimiz (s.a.v.) neden Hayber'e yürüdü?

Öncesinde yaşananları tekrar hatırlayalım inşallah:

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) Medine'ye hicret ettiğinde, şehirde yaşayan üç büyük Yahudi kabilesi vardı: Beni Kaynuka, Beni Nadir ve Beni Kurayza.

- **Beni Kaynuka:** Bunlar kuyumculuk ve tefecilikle uğraşıyorlardı; para piyasası ellerindeydi. Abdullah bin Selam'ın kabilesiydi.
- **Beni Nadir:** Tarım, hurma ve ziraatla meşguldüler.
- **Beni Kurayza:** Deri işletmeciliği yapıyorlardı.

Medine Sözleşmesi ve İhanetlerin Başlangıcı

Efendimiz (s.a.v.) Medine'ye geldiğinde, tüm bu grupları kapsayan ve o dönemin şartlarında inanılmaz bir adalet ortaya koyan **Medine Sözleşmesi**'ni (Medine Anayasası) imzaladı. Bu anlaşma o kadar adildi ki, zalim bir Yahudinin bile diğer Yahudiye zulmetmesini engelleyecek maddeler içeriyordu. Bu yüzden hiçbir kabile bunu reddedemedi.

Sözleşmenin maddeleri arasında, Medine'ye bir saldırı olduğunda şehri hep birlikte müdafaa etme şartı vardı. Bir hainlik yaptıklarında ise 15 gün içinde ya sürgün edilecekler ya da ölümle cezalandırılacaklardı.

Ancak Yahudi kabileleri bu anlaşmaya sadık kalmadı:

1. **Beni Kaynuka'nın İhaneti:** İlk anlaşmayı onlar bozdu. Kuyumcu dükkanlarına gelen tesettürlü bir hanımefendi ile dalga geçtiler. Olaylara müdahale eden Müslüman bir genci şehit ettiler. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v.), Bedir Savaşı'ndan sonra onları kuşatma altına aldı ve Medine'den sürdü.

2. **Beni Nadir'in İhaneti:** İkinci olarak Beni Nadir ihanet etti. Güya Efendimizi (s.a.v.) bir düğün yemeğine davet ettiler. Efendimiz (s.a.v.) davete icabet ettiğinde, oturduğu yerin üstünden büyük bir taş yuvarlayarak ona suikast girişiminde bulundular. Cebrail (Aleyhisselam) durumu haber verince Efendimiz (s.a.v.) oradan ayrıldı. Uhud Savaşı'ndan sonra bu ihanetleri sebebiyle onlar da Medine'den sürüldü.
3. **Beni Kurayza'nın İhaneti:** Üçüncü kabile olan Beni Kurayza ise Hendek Savaşı'nda Müslümanlara en zor anlarında ihanet etti. Savaş sırasında düşmanla işbirliği yaparak Müslümanları içeriden vurdular. Bu büyük ihanetleri sebebiyle, savaşan erkekleri (yaklaşık 400 kişi) infaz edildi.

Hayber: İhanet Merkezinin Oluşumu

Medine'den sürülen Beni Kaynuka, Beni Nadir ve Beni Kurayza'nın kalanları nereye gitti? Hepsi **Hayber**'de toplandı. Medine bir cihette temizlenmişti ama başka bir yerde, Hayber'de büyük bir şer şebekesi birikmişti. Hayber, o müthiş Hendek (Ahzab) Savaşı'nda Medine'yi yok etmek için 10.000 kişilik "Ahzab" ordusunu toplayan, finanse eden, Gatafan kabilesine "Hayber'in bir yıllık hurma mahsulünü" rüşvet olarak vaat eden "fitnenin finans merkeziydi". Hayber, Medine-Şam ticaret yolunu kesen, Müslüman kervanlarına ve tüccarlarına saldıran, etrafı volkanik kayalarla çevrili, yedi kat müstahkem kalelerden oluşan bir "fesat" yuvasıydı.

- **Ekonomik Güç:** Hayber'in asıl geçim kaynağı hurmaydı. Arap Yarımadası'nın tarım ekonomisini ve hurma ticaretini ellerinde tutuyorlardı. Aynı zamanda çok fazla su kaynakları vardı.
- **Askeri Güç:** Medine'den sürülenlerin katılımıyla Hayber'in nüfusu çok güçlenmişti. İçeride **10.000** askerleri vardı ve 7 müstahkem kaleye (Naim, Kamus, Şık, Neta, Sülafim, Vati, Ketibe) sahiptiler.

Artık Müslümanların karşısında belirgin bir düşman vardı: Kuzeyde, Hayber'de toplanan Yahudiler. Efendimiz (s.a.v.), güneyi **Hudeybiye Barış Anlaşması** ile (Mekkelileri ittifak dışı bırakarak) zaten garanti altına almıştı, Hendek'te "Ahzab"ı (düşman gruplarını) Medine önlerinde durdurmuştu; şimdi Hayber'de o "Ahzab"ı organize eden "beyni" ve "kasayı" durdurmaya gidiyordu. Bu, Hendek'te başlayan savaşın bitirilmesi idi.

Hayber'deki Yahudiler, **Gatafan** kabilesiyle ittifak kurup Medine'ye saldırma niyetindeydi. Gatafanlar, geçim kaynakları savaşçılık olan, para karşılığı savaşan (lejyoner) bedevi bir kabileydi (Reisleri Uyeyn Bin Hısın).

Efendimiz (s.a.v.), Hudeybiye Anlaşması'yla Mekkeli müşrikleri denklemden çıkarmıştı. Bu, stratejik olarak mükemmel bir zamanlamaydı. Eğer Hayber hamlesini geciktirseydi, müşrikler anlaşmayı bozup tekrar Yahudilerle birleşebilirdi.

Ordunun Tutumu (Hazırlık ve Manevi Coşku)

Efendimiz (s.a.v.), hedefi söylemeden ashabına hazırlanmalarını emretti. Medine'den **1.600** kişilik (200'ü atlı) bir ordu yola çıktı.

Ve ordu yola çıktı. Kimdi bu ordu?

Kur'an'ın müjdesine bakın ki, Efendimiz (s.a.v.) ilân etti: "Hayber'e, sadece Hudeybiye'de bizimle beraber olanlar (o 1400-1500 sadık kul) gelecek!".

Ganimet kokusunu alıp "Biz de gelelim Ya Resûlallah" diyen münafıklara ve yoldan dönenlere izin verilmedi. Çünkü bu "bolluk" imtihanı, sadece "yokluk" imtihanını geçenlerin hakkıydı.

Yolda, Medine'ye yerleşmek için gelen **Devs kabilesi** ile karşılaştılar. Ebu Hureyre'nin de aralarında bulunduğu **400** kişilik Devs kabilesi, Efendimiz'e (s.a.v.) yardım etmek için orduya katıldı. Böylece Müslümanların sayısı 2.000 kişiye ulaştı.

(Devs kabilesinin lideri Tufeyl bin Amr, yıllar önce Mekke'de müşriklerin tüm engellemelerine rağmen Efendimiz'i (s.a.v.) dinlemiş ve "Vallahi bu bir beşer sözü olamaz" diyerek iman etmişti. Kabilesine döndüğünde ona ilk iman eden kişi Ebu Hureyre olmuştu.)

Hayber'deki Yahudiler ise Gatafanlardan alacakları 4.000 kişilik paralı asker desteğine güveniyorlardı. Efendimiz (s.a.v.) bu ittifakı bildiğinden, rotayı değiştirip önce Gatafanların üzerine yürüdü.

Onlarla görüşerek sordu: "*Yahudiler size ne vaat etti?*"

"*6 aylık hurma vaat ettiler*" dediler.

Efendimiz (s.a.v.), "*Ben size bir yıllık hurmayı veriyorum*" buyurdu.

Gatafanlar, "*O Muhammed'dir (Aleyhisselatü Vesselam), sözünün eridir*" diyerek 4.000 kişilik gücüyle savaştan çekildi. Efendimiz (s.a.v.), böylece Hayber'i en büyük müttefikinden ayırmış oldu.

Peki, bu 2000 kişi nasıl yürüyordu? Sadece kılıçlarıyla mı? Hayır. Bu ordunun iki manevi silahı daha vardı:

1. Şairin Kılıcı (Hazreti Abdullah b. Revâha, radiyallahu anh)

Ordu yürüyor. İçlerinde, o meşhur şair sahabe, Hazreti Abdullah bin Revâha (radiyallahu anh). O gür sesiyle, atının üzerinde *Recez* vezninde (savaş şiiri) öyle bir şiir okuyor ki, bütün çöl o manevi coşkuyla inliyor:

"Vallâhi, levlâllâhu mehtedeynâ... / Ve lâ tesaddaknâ ve lâ salleynâ..."

(Vallahi, Allah olmasaydı biz hidayeti bulamazdık! / Ne sadaka verir, ne namaz kılardık!)

"Fe enzilen sekîneten aleynâ... / Ve sebbiti'l-akdâme in lâkaynâ!"

(Ey Rabbimiz! Üzerimize (Hudeybiye'de indirdiğin gibi) 'Sekîne'ni (huzur ve güvenceni) indir! / Ve (düşmanla) karşılaşırsak, ayaklarımızı (dininde) sabit kıl!)

Bu nedir? Bu, "Cihad-ı Kelime"dir (Kelime Cihadi). Tıpkı Hendek'te Efendimizin (s.a.v.) o açlıkta

ashabıyla şiirler okuyarak maneviyatı ayakta tutması gibi, İbn Revâha da (r.a.) "söz" ile ordunun *batinî* (manevi) zırhını, moralini güçlendiriyordu. Müminin yeteneği neyse (şiir, ilim, sanat), o yetenek Allah yolunda kılıç kadar keskin bir silahtır.

2. Âlimin Cihadı (Hazreti Ebu Hureyre, radiyallahu anh)

Ve o orduya yeni katılan bir isim daha var: Hazreti Ebu Hureyre (radiyallahu anh). O günlerde henüz Müslüman olmuş, Mescid-i Nebevî'nin "Suffa"sında (ilim meclisinde) yatıp kalkan, bir hurmayı ikiye bölüp günü geçiren, dünyanın en fakir ama ilme en adanmış zatıydı. Onun gibi "Ehl-i Suffa"nın bu sefere katılması, *ilim* (ilm) ile *cihadın* (amel) nasıl omuz omuza yürüdüğünü gösterir.

Buradaki *batinî* incelik şudur: Bu, "zühd" (dünyadan el çekme) ehli olan bir âlimin, "dünya serveti" (ganimet) ile ilk büyük imtihanı olacaktı. Ebu Hureyre (r.a.) o muazzam ganimetten payını alacak, ama o ganimet onun kalbine giremeyecekti. O, savaştan sonra yine "Suffa"daki o fakir, o mütevazı *zühd* hayatına devam edecekti. Bu, kıyamete kadar gelecek bütün âlimlere, "servetle nasıl imtihan olunur" dersidir.

MUHASARA VE "ALLAH TARAFINDAN SEVİLEN ADAM" (HZ. ALİ - KERREMALLAHU VECHEH)

Zahirî Zorluk ve Manevi Müjde

Müslümanlar dört günlük yolculuk sonunda gece vakti Hayber'e ulaştı. Efendimiz'in (s.a.v.) ahlaki gereği gece saldırmadılar. Sabah olup Yahudiler kalelerden çıktıklarında, bütün kalenin Müslümanlar tarafından kuşatıldığını gördüler.

Efendimiz (s.a.v.) kaleye bağırarak "*Allahu Ekber! Hayber helak oldu, iş bitti!*" dedi.

Savaşacak Yahudiler en kuvvetli kale olan Natat Kalesi'nde toplandı. 10.000 kişi, aşağıdaki 2.000 kişiyi ok yağmuruna tutuyor; kaleden kayalar, demir levhalar ve kızgın yağ atıyorlardı.

Stratejist sahabi Hubab bin Münzir'in tavsiyesiyle, Müslüman karargahı ok menziline dışına, daha geriye çekildi.

Kuşatma uzuyordu. Efendimiz (s.a.v.) bölgedeki bataklıklar ve sıtma hastalığı sebebiyle 3 gün ciddi hasta oldu ve orduyu yönetemedi.

1. Önce sancağı **Hz. Ebu Bekir** aldı. Mücadele etti ama fetih gerçekleşmedi.
2. Sonra sancağı **Hz. Ömer** aldı. Dayandı, direndi ama fetih gerçekleşmedi.

Muhasele çetindi. Nâ'im, Sa'b gibi kaleler tek tek düşüyor, ama Yahudilerin en güçlü, en kibirli, en müstahkem kalesi (el-Kamûs) direniyordu. Orduda yorgunluk baş göstermişti.

O yorgunluk ve sabrın zorlandığı bir akşam, Kâinatın Efendisi (s.a.v.) ordusunu topladı ve İslam tarihinin en büyük müjdelerinden birini verdi:

"Yarın sancağı (Livâ'yı) öyle birine vereceğim ki..."

(Dinleyin bu nasıl bir makamdır!)

"...O, Allah'ı ve Resûlü'nü sever; Allah ve Resûlü de O'nu sever! (Yuhıbullâhe ve Resûlehû, ve yuhıbbuhullâhu ve Resûlühû). Allah, fethi O'nun eliyle müyesser kılacaktır." (Sahih-i Buhârî, Müslim).

Allahu Ekber! O gece, o 1400 sahabenin gözüne uyku girmedir.

Hazreti Ömer (r.a.) der ki: "Vallahi, komutanlığı o günkü kadar hiç arzu etmedim." Neden? Sancağı (makamı) istediği için mi? Hayır! O müjdenin ikinci kısmına talipti: "Allah ve Resûlü de O'nu sever" şهادetine, o "Muhabbetullâh" müjdesine talipti.

O gece herkesin kalbi, "Acaba o sevilen kul ben miyim?" diye çarparak sabahı etti. Bu, "makam" sevgisi değil, "Allah sevgisi" (Muhabbetullâh) arzusudur.

"Allah'ın Aslanı"nın Seçilişi (İlahi İncelik)

Sabah oldu. Bütün gözler Efendimiz'de (s.a.v.). Herkes sancağın kendisine verilmesini umuyor. Kâinatın Efendisi (s.a.v.) sükûnetle sordu: "Ali İbni Ebû Tâlib nerede?".

Sahabe şaşırıldı. Dediler ki: "Yâ Resûlallah! O, gözlerinden rahatsız, şiddetli ağrısı (Remed) var. Göremiyor.".

Fetih için sancağı isteyenler kimlerdi? Sağlıklı olanlar, güçlü olanlar, "Ben bu işi yaparım Ya Resûlallah!" diyenlerdi. Onlar, (nefisleri için değil Allah için elbette ama) kendi zahirî güçlerine (sağlıklarına, kahramanlıklarına) güvenerek sancağı istiyorlardı.

Peki, Allah'ın (c.c.) ve Resûlü'nün (s.a.v.) seçtiği o "sevilen kul" (Hz. Ali) ne haldeydi?

O, o an zahirî olarak ordunun en aciz durumundaydı. Gözü ağrıyan, görmeyen adam savaşılamazdı. O, sancağı isteyecek halde bile değildi.

Efendimiz (s.a.v.) "Getirin O'nu" buyurdu.

Getirdiler. Kâinatın Efendisi (s.a.v.), o mübarek "tükürüğünü" (Lüâb-ı Saâdet), o şifa kaynağını Hazreti Ali'nin (kerremallahu vecheh) ağrıyan gözlerine sürdü ve dua etti.

Hazreti Ali (k.v.) der ki: "O andan itibaren, sanki hiç ağrı çekmemişim gibi gözlerim açıldı. Vallahi, o günden sonra gözüm bir daha hiç ağrımadı.".

Bu hadise, Hayber'in fethinin Hazreti Ali'nin beşerî gücüyle olmadığını göstermek içindir.

Fetih, acziyetini (göz ağrısı) tam idrak etmiş, "Ben acizim, Sen (Resûlallah) varsan ben varım" diyen bir kula; Nübüvvetin mucizesi (mübarek tükürük) ile aktarılan İlahi Kudret ile gelmiştir.

"Allah tarafından sevilme" makamı, "Ben güçlüyüm" diyene değil; acziyetini bilip "Ben hiçim" diyene ve o "hiçlik" makamında, "O'nun (c.c.) gücüyle" var olana verilir. Hazreti Ali'nin (k.v.) o günkü gücü, kendi gücü değil, O'na (s.a.v.) tam teslimiyetin ve Nûr-u Muhammedî'nin tecellisidir.

Keramet-i Haydariyye (Hayber Kapısı)

Efendimiz (s.a.v.) sancağı Hz. Ali'ye verdi ve "Yürü Ali, arkana bakma!" dedi. (Yani 'o geldi mi, bu gitti mi diye düşünme, sadece yürü'.) Hz. Ali emri aldıktan sonra, arkasına bakmadan sordu: "Ya Resulallah, onları neye davet edeyim?"

Efendimiz (s.a.v.) buyurdu: "Onlarla Allah ve Resulüne iman etmeleri için savaş. İman ederlerse kardeşimizdir. İman etmezlerse, aranızda kılıç hüküm verinceye kadar mücadele et. "

İslam'ın fetih anlayışı budur: Toprak almak değil, kalp kazanmaktır.

Davet kabul edilmedi. Savaş başladı. Hz. Ali (k.v.) kaleye doğru koşarken, Yahudilerin efsane kahramanı **Merhab** kaleden çıktı. Merhab, katliamcı bir adamdı ve Yahudiler arasında efsaneydi. Müslümanlara meydan okudu: "Var mı bana meydan okuyacak?"

Hazreti Ali (k.v.), o ilahi güçle öne atıldı kılıcını çekmiş Merhab'ın üstüne koşarken, Efendimiz (s.a.v.) savaşı durdururcasına seslendi:

"Ey Ali, yavaş ol! Senin elin ile bir kişinin hidayete gelmesi, üzerine güneş doğup batan her şeyden (başka rivayette 'yüz kızıl deveden') daha hayırlıdır."

Savaşın ortasında bile bir insanın imanının her şeyden daha değerli olduğunu gösteren bu vaka, imanın her meselenin önünde olduğunu hatırlatır.

Hazreti Ali (k.v.) "Ben de o'yum ki, annem bana 'Haydar' (Aslan) adını verdi!" diyerek kibrin temsilcisi Merhab'ı yendi.

Rivayete göre Merhab, bir gün önce rüyasında bir aslanın kendini parçaladığını görmüştü. Hz. Ali'den bu nidayı duyunca içine bir korku düştü.

Savaşın en şiddetli anında, Hazreti Ali'nin (k.v.) kalkanı düştü. O anda, Kamûs Kalesi'nin o devasa demir kapısına yöneldi demirden koskocaman kale kapısını yerinden söktü ve savaş boyunca kendisine kalkan yaptı.

Savaş bitip kapıyı yerine koyduktan sonra, rivayetlere göre 8 kişi (veya başka bir rivayette 40 kişi) o kapıyı yerinden kaldıramadı. Bu, Hz. Ali'nin fiziki kuvvetinden ziyade, Allah'a intisap kuvvetiydi.

Hz. Ali (Radiyallahu Anh), 10 yaşında iman etmiş, "Haydar-ı Kerrar" lakabının yanı sıra, yüzünü hiç puta dönmediği için "**Kerremallahu Veche**" (Allah onun yüzünü şerefletirdi) ve "**Murtaza**" lakaplarıyla da anılır.

Bu, beşerî gücün ötesindedir. Bu, "Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil Aliyyil Azîm" (Yüce ve Azim olan Allah'tan başka güç ve kuvvet yoktur) zikrinin, Hazreti Ali'nin (k.v.) şahsında *tecessüm etmiş* (vücut bulmuş) halidir. Gözüne şifa veren *Nübüvvet Nuru*, O'nun (k.v.) pazısına *İlahi Kuvvet* olarak tecelli etmiştir. Bu, İmam Rabbânî Hazretleri'nin (k.s.) işaret ettiği, Sünnete tam bağlılığın (ittiba) insana kazandırdığı harikulâde gücün ispatıdır.

SAVAŞ MEYDANINDAKİ ÜÇ MANEVİ TABLO (İHLAS, ADALET VE İHANET İMTİHANI)

Asıl savaş, kılıçların çarpışmasından ziyade, o meydanda yaşanan ve kıyamete kadar ders olacak şu üç "insanî" tabloda gizlidir. Hayber, üç büyük imtihanın adıdır: İhlas, Adalet ve Hilm (Merhamet).

İHLAS ve SİDK (Müslüman Olan Çoban Yesar)

Savaş devam ederken, Hayber Yahudilerinin sürüsünü güden Esved (siyahî) bir çoban, (ismi Yesar olarak rivayet edilir), Efendimizin (s.a.v.) huzuruna geldi.

Dedi ki: *"Yâ Resûlallah, bana İslam'ı anlat."*

Efendimiz (s.a.v.) anlattı. Çoban o an, orada Kelime-i Şehadet getirdi, Müslüman oldu.

Şimdi bu yeni Müslümanın ilk sözüne, ilk derdine kulak verelim.

Dedi ki: *"Yâ Resûlallah! Ben bu kavmin çobanıyım. Bu koyunlar bana emanet. Şimdi ben size katıldım. Bu koyunları ne yapacağım?"*

Sübhanallah! İmanın kalbe girdiği an, "emanet" duygusunu nasıl da dirilttiğine bakın! O, henüz bir vakit namaz kılmamış, zekât vermemiş. Ama imanın *ilk* şartı olan *"el-Emîn"* (güvenilir olmak) sıfatını, hem de *düşmanın malı* söz konusu iken gösterdi. Onun *ihlası* (samimiyeti) ve *sıdkı* (doğruluğu), bu "emanet" hassasiyeti ile o an ispat olmuştur.

Efendimiz (s.a.v.) buyurdu: *"Onlara el sürme. Çakıl taşları al, yüzlerine doğru at ve onları kapıdan sal. Allah (c.c.) onları sahibine ulaştırır."* Çoban öyle yaptı. Koyunlar, sanki bir çoban güdüyormuş gibi toplanıp sahiplerine döndü.

Sonra çoban, Efendimize (s.a.v.) döndü: *"Yâ Resûlallah, benim görevim bitti. Şimdi ben de cihada katılacağım."* Elinde sadece bir sopa vardı. *"Eğer ben şehit olursam,"* dedi, *"(benim gibi kara, yüzü çirkin bir köle) cennete girecek mi?"*

Efendimiz (s.a.v.) *"Evet!"* buyurdu.

O çoban (Yesar), o gün, belki bir ok atımı bile savaşmadan, üzerine gelen bir mancınık taşıyla şehit oldu. O, İslam tarihinde *"hiç namaz kılmadan cennete giren sahabe"* olarak anıldı.

Ama asıl incelik sonrasında oldu. Sahabeler onu kanlar içinde getirip Efendimizin (s.a.v.) önüne koydular. Efendimiz (s.a.v.) ona baktı ve (bir ara) mübarek yüzünü çevirdi.

Sahabe sordu: *"Neden yüzünüzü çevirdiniz Yâ Resûlallah?"*

Buyurdular ki:

"Allah (c.c.) ona öyle bir makam verdi ki, (daha dünyadan ayrılmadan) şu an başucunda cennet hûrîlerinden iki zevcesini gördüm, (mübarek yüzünden tozları siliyorlardı). Onların yanında (haya edip) yüzümü çevirdim."

Ders budur! Allah katında değer, amellerin çokluğuyla değil, o ameldeki *ihlasın* (samimiyetin) ve *sıdkın* (doğruluğun) derecesiyledir. Bir anlık *samimi* bir iman ve *emanete riayet*, bir ömürlük

(belki de riya karışmış) ibadetten daha kıymetli olabilir.

VERA' ve ADALET (Çalınan Hırka Hadisesi)

Şimdi, bu İhlas tablosunun tam zıddına, Hayber imtihanının ikinci perdesine bakalım. Savaş bitti. Müslümanlar muazzam bir ganimet elde etti. Bu, "Hendek"te 3 açlıktan karınlarına taş bağlayan, Bedir'de 3 avuç içi kadar hurmayla doyan bir ordu için en büyük imtihandı: "Bolluk" ve "Servet" imtihanı.

Efendimizin (s.a.v.) Mid'am isimli kölesi, ganimetleri toplarken nereden geldiği belli olmayan bir okla vuruldu. Sahabeler, her zamanki gibi dediler ki: *"Ne mutlu ona! Şehit oldu, cennetliktir!"* Efendimizin (s.a.v.), o sevinç havasını bıçak gibi kesen, tüylerimizi diken diken eden o müthiş uyarısı geldi. Buyurdular ki: *"Kella! (Asla!) Hayır! Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, siz 'şehit' diyorsunuz ama benimle sizin bilmediğinizi Allah bana bildiriyor. Ben onu, (kamu malı olan) ganimetten, daha paylaştırılmadan önce çaldığı bir 'bürde' (hırka/aba) içinde, o hırkanın cehennem ateşi olarak üzerinde tuttuğunu görüyorum!"* (Sahih-i Buhârî, Müslim).

Bu sözü duyan sahabenin halini düşünün! Bir adam, Peygamberin (s.a.v.) emriyle ayağa kalkıp bağırdı: *"Ey insanlar! Kim (kamu malından) bir ayakkabı bağı dahi almışsa, geri getirsin!"*

Hayber'in *zahirî* fatihi Hazreti Ali (k.v.)'dir. Ama Hayber'in *batinî* imtihanı bu "hırka"dır.

Şimdi bu iki tabloyu yan yana koyalım, hassasiyetle tefekkür edelim:

1. Bir yanda, *hiç ameli olmayan* (namazı bile olmayan) Çoban Yesar. Neden? Çünkü *düşmanının* malına dahi "emanet" diye riayet etti. İhlası ve sıdkı tamdı. Bunun üzerine canını teslim etti. Mükâfatı: Cennetin zirvesi.
2. Diğer yanda, *Cihad ameli olan* (Peygamberin yanında savaşan) Mid'am. Neden? Çünkü *kendi kardeşlerinin* ortak malı olan "ganimet"e (Beytü'l-Mâl / Devlet Malı) hıyanet etti. Mükâfatı: Cehennem ateşi.

Ders budur! Bu, kıyamete kadar gelecek ümmete, "kul hakkı", "devlet malı" (Beytü'l-Mâl) ve "kamu hakkı" konusunda İslam'ın hassasiyetinin ne olduğunu gösteren en dehşetli derstir. Cihad gibi en büyük bir amel dahi, içindeki bir dirhemlik "kul hakkı" hırsızlığı ile yok olup gidebilir. İmam Rabbânî Hazretleri'nin (k.s.) "vera" (şüpheli şeyden kaçınma) ve "takva" dediği şey, işte bu hırkadan kaçınmaktır.

Sahabenin devlet işinden geri durmasının, Hz. Ömer'in hilafetteyken kendi şahsi işi için devletin mumunu söndürüp kendi mumunu yakmasının ve halife seçimi için "Bir evden bir kurban yeter" demesinin sebebi bu hassasiyetti.

HİLE ve HİLM (Zehirli Koyun Eti Hadisesi)

Savaş bitti, anlaşma yapıldı. Yahudiler, Merhab'ın akrabası olan Zeynep bint Haris isimli bir kadın aracılığıyla, Efendimize (s.a.v.) barış hediyesiymiş gibi kızartılmış bir koyun gönderdiler.

Ancak koyun, özellikle Efendimizin (s.a.v.) sevdiğini bildikleri kürek kısmına yoğun olmak üzere, zehirlenmişti.

Efendimiz (s.a.v.) bir lokma aldı, çiğnedi fakat (Allah'ın izniyle) yutmadı veya çok az yuttu. O anda, o etin (mucizevi bir şekilde) O'na (s.a.v.) "*Ben zehirliyim!*" dediğini bildirdi ve sofradakileri uyardı: "*Durun, yemeyin! Bu et bana zehirli olduğunu haber veriyor!*"

Ancak o sofrada bulunan sahabeden Hazreti Bişr bin Ma'rûr (radiyallahu anh) bir lokma yutmuştu ve o anda (veya kısa süre sonra) zehrin tesiriyle şehit oldu.

Kadın yakalandı. Efendimiz (s.a.v.) sordu: "*Bunu neden yaptın?*"

Kadın, o kibirli ve hilekâr cevabı verdi: "*Eğer sen gerçekten bir peygambersen, Allah (c.c.) sana bunu haber verecekti (zarar görmeyecektin). Eğer bir kral (yalancı) isen, (seni öldürerek) insanları senden kurtarmış olacaktım.*"

Şimdi, Kâinatın Efendisi'nin (s.a.v.) tutumuna, o "Muhammedî Adalet" ve "Muhammedî Hilm" (yumuşaklık) tecellisine bakın:

1. **Hilm (Şahsi Merhamet):** Kadın, O'na (s.a.v.) suikast düzenlemişti. Efendimiz (s.a.v.), *şahsi* hakkı söz konusu olduğunda, onu affetme meylindeydi.
2. **Adl (Kamu Adaleti):** Fakat Hazreti Bişr (radiyallahu anh) o zehirden dolayı vefat edince, mesele "şahsi suikast" olmaktan çıktı, "kamu davası" (adam öldürme) haline geldi.
3. Efendimiz (s.a.v.), *şahsi* hakkından (hilm) vazgeçti, ama *kamu* (veya Hz. Bişr'in ailesinin) hakkı olan "kisas"ı (adalet) uyguladı ve kadının (o suikastçının) idamına hükmetti.

İşte İslam liderinin ahlaki budur: Kendi nefesine karşı merhametli, Allah'ın (c.c.) hukukuna ve kul hakkına karşı adaletlidir.

Peki, o zehir? O zehir, Efendimizin (s.a.v.) mübarek bedeninde tesirini bırakmıştı. Yıllar sonra, vefat edeceği hastalığında (Humma), mübarek eşi Hazreti Aişe (radiyallahu anha) validemize buyurdular ki:

"*Yâ Aişe! Hayber'de yediğim o (zehirli) lokmanın acısını (tesirini) hâlâ damağımda hissediyorum. Şu an o zehrin tesiriyle kalp damarlarımdan (ebher) koptuğunu hissediyorum.*"
Sübhanallah! O'nun (s.a.v.) vefatı bile, ümmetine bir "cihad" dersiyle mühürlenmiştir.

Hayber Sonrası: Ganimetler, Anlaşmalar ve Kaza Umresi

Savaş bittiğinde Yahudilerden 93 kişi ölmüş, Müslümanlardan ise 16 (veya 20) kişi şehit olmuştu.

Tevrat'ın hükmüne göre savaşanların öldürülmesi, kadın ve çocukların esir alınması gerekiyordu. Efendimiz (s.a.v.) onları Hayber'den çıkarmaya karar verdi. Fakat Yahudiler bir teklifle geldiler: "*Biz tarımdan anlayan insanlarız. Bizi buradan sürme. Mahsulü biz kaldıralım, yarısı sizin, yarısı bizim olsun.*"

Efendimiz (s.a.v.) bu "yarıcılık" teklifini kabul etti. Ancak Yahudileri çok iyi bildiği için de bir şart koydu: "*Git dediğimiz an gideceksiniz.*" (Nitekim 12 yıl sonra, Hz. Ömer döneminde yaptıkları bir ihanet sonucu Şam'a sürüleceklerdi. Hz. Ömer'in oğlu Hz. Abdullah'ı pusuya düşürüp ona saldırmışlardı)

Müslümanlar, o güne kadarki en büyük ganimeti bu savaşta elde etti. Rivayetlerde toplam 40.000 hurma ağacından bahsedilir. Hz. Ömer, "*Hayber'den sonra ancak doymaya başladık*" demiştir.

Bu ganimetler, sadece savaşa katılanlara değil, şu gruplara da paylaştırıldı:

- Hayber'e katılmamış olsalar bile **Hudeybiye'ye katılan herkese** pay verildi. Çünkü Hayber'in fethi, Hudeybiye'nin bir sonucuydu.
- Yolda katılan Devs kabilesine (Ebu Hureyre'nin kabilesi) pay verildi.
- Yoldayken Habeşistan'dan dönen Müslümanlara (Cafer bin Ebu Talip ve beraberindekiler) pay verildi.

Abdullah bin Revaha'nın Adaleti

Efendimiz (s.a.v.), zekât ve mahsul toplama memuru olarak Abdullah bin Revaha'yı görevlendirdi. Abdullah bin Revaha hasadı bölerken Yahudiler ona rüşvet teklif etti. O ise şöyle cevap verdi: "*Bu rüşvettir. Bize haramdır. Adına hediye deseniz de rüşvetten başka bir şey değildir.*"

Bu hadise, vazife başındakilere verilen hediyelerin de rüşvet hükmüne girebileceğini gösteren şu hadisi hatırlatır: Efendimiz (s.a.v.), bir zekât memurunun "*Bunlar zekât, şunlar da bana verilen hediyeler*" demesi üzerine, "*Sen ananın evinde otursaydın o hediyeler sana verilecek miydi?*" buyurmuştur.

Fedek, Teyma ve Vadilkura Arazileri

Hayber'in fethinden sonra, bölgedeki diğer Yahudi merkezleri olan **Fedek, Teyma** ve **Vadilkura** da fethedildi. Özellikle Fedek Yahudileri, savaşmadan sulh yoluyla teslim oldu. Savaşız alındığı için Fedek arazisinin yetkisi doğrudan Efendimiz'e (s.a.v.) aitti. O da burayı, ehli beytinin nafakası için vakfetti.

Mekke'ye Yardım Gönderilmesi

Müslümanlar Hayber'den sonra maddi olarak güçlenirken, Mekke'de kıtlık baş göstermişti. Efendimiz (s.a.v.), kendisine en büyük zulümleri yapan Mekke'deki fakirleri görünce üzüldü.

Amr Bin Ümeyye'yi görevlendirerek, Mekke'nin soylularından olan Ebu Sufyan Bin Harp ve Süheyl Bin Amr gibi isimlere para ve hurma gönderdi ve "*Bunları siz Mekke halkına dağıtın*" buyurdu.

Cafer bin Ebu Talip'in Dönüşü

Hayber seferinden dönülürken, 15 yıldır Habeşistan'da bulunan **Cafer bin Ebu Talip** (Hz. Ali'nin abisi) ve yanındakiler orduya yetişti. Efendimiz (s.a.v.) onu görünce o kadar sevindi ki şöyle buyurdu:

"*Bilmiyorum ki, Hayber'in fethine mi sevineyim yoksa Cafer'in gelişine mi sevineyim?*"

Necaşı, Cafer'in yanında 50 ila 100 arasında Hristiyan din adamı da göndermişti. Efendimiz (s.a.v.) onlara Yasin Suresi'ni okudu, onlar da gözyaşları içinde iman ettiler.

H. Safiye ile Evlilik ve Ebu Eyyüp el-Ensari'nin Nöbeti

Efendimiz (s.a.v.), Hayber'de esir düşen Yahudi reisi Huyey bin Ahtab'ın kızı olan **H. Safiye** ile evlendi. Bir gün H. Ayşe, H. Safiye'ye "Ey Yahudinin kızı!" diye hitap edince, H. Safiye üzümlere Efendimiz'e (s.a.v.) gitti. Efendimiz (s.a.v.) ona şöyle demesini öğretti:

"Söylesene onlara; Musa babamdır, Harun amcamdır, Muhammed de kocamdır."

Efendimiz (s.a.v.), Hayber dönüşü H. Safiye ile evlendiği gece çadırında dinlenirken, **Ebu Eyyüp El Ensari** sabaha kadar çadırın kapısında nöbet tuttu. Efendimiz (s.a.v.) sabah onu görünce nedenini sordu. Ebu Eyyüp, *"Ya Resulallah, Yahudilere büyük bir darbe vurduğunuzdan size zarar verecekler diye korktum, kapıdan ayrılmadım"* dedi. Efendimiz (s.a.v.) ona, *"Allah'ım, beni muhafaza eden Ebu Eyyüp'ü sen de muhafaza et"* diye dua etti.

Kaza Umresi ve İstıba Sünneti

Hicretin 7. yılındaydık. Hudeybiye Anlaşması'nda "Bir yıl sonra gelip umrenizi yapabilirsiniz" maddesi vardı. Hayber'in dönüşü, tam da bu kaza umresinin vaktine (Zilkade ayı) denk geldi.

2.000 sahabe Medine'den yola çıktı. Anlaşma gereği Mekkeliler şehri 3 günlüğüne boşalttı, bir kısmı da evlerinden Müslümanları izliyordu. Müslümanlar uzun yoldan geldikleri için yorgun görünüyorlardı.

Müslümanlar tam tavafa başlayacakken Cebrail (Aleyhisselam) geldi ve *"Müşrikler aralarında 'Bunlar Medine'de aç sefil kalmış, hastalıklılar' diye konuşuyorlar"* dedi. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v.) hemen emretti:

"Açın sağ omuzlarınızı, pazularınızı gösterin! Biraz da çalımlı yürüyün!"

Tavafın ilk üç şavtında sağ omuzlarını açarak (buna **İstıba** denir) ve çalımlı yürüyerek (buna **Remel** denir) müşriklere karşı güçlü bir görüntü verdiler. Bu, o günkü algıyı kırmak için yapılan bir hamle idi ve sünnet olarak kaldı.

H. Meymune ile Evlilik

Efendimiz (s.a.v.), bu kaza umresi sırasında **H. Meymune** annemiz ile evlendi. Bu evliliğin sebebi, daha önce evlenip vefat ettiği Zeynep annemizin kabilesi olan Amr bin Sasa gibi büyük bir kabileyle bağları devam ettirmektir.

Efendimiz (s.a.v.), 3 günlük süre bitince Kureyş'e haber gönderdi: *"Bana bir gün daha müsaade edin, düğünü yapayım, siz de düğünümde gelin."* Maksudı davete zemin oluşturmaktı ama kabul etmediler. Efendimiz (s.a.v.), Mekke dışında "Serif" denilen bir bölgede düğününü yaptı. (H. Meymune, yıllar sonra vefat edeceği zaman, Efendimizle (s.a.v.) evlendiği yer olan Serif'e defnedilmeyi vasiyet etmiştir.)

Seyyidimizden:

Hayber; Hazreti Ali'nin, Allah-u Teala'nın aslanının, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in göz bebeğinin artık zahir ve batın halinin, olgunlaşma halinin ifşa olduğu savaştır.

Yahudiler her zamanki gibi kalleşçe hareket ettiler. Kendi aralarında Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e tuzak kurmak, onun güzel bedenini yok etmek, sahabeler arasında fitne çıkartmak istiyorlardı. Müşriklere Medine'deki bütün her şeyi rapor eder ve ticaret kervanlarına zarar verirlerdi.

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem, Yahudiler hariç hiçbir kavim için ant içmedi. Yahudiler hariç hiçbir kavme karşı böylesine çetin savaşımadı. Yahudiler ise Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i her savaş sonunda, "Sen bizim keskin ve isabetli oklarımızı tatmadın, daha bunları bilmiyorsun" diyerek tehdit ederlerdi.

Zamanın efendisi, sultanların sultanı Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, taşı en güzel gediğine koyan, en isabetli atışı yapan ve tüm zamanlara hikmetle konuşan peygamber, sadece susup sabrediyordu. Muhakkak onların da zamanı gelecekti. O peygamber, daha Hendek ve Hudeybiye'de anlaşmalar yapılırken, o Yahudilerin defterinin nasıl dürüleceğini zaten biliyordu.

Allah Azze ve Celle, ortada fetih yokken O'nu fetihle müjdeledi. Yahudiler buna güldüler. "Ne fethi?" dediler. "Sana sığınanları bıraktın, Mekke'ye giremedin, rüyan tutmadı." (Allah Rasulü ise şöyle diyordu): "Siz bekleyin bakalım. Allah'ın aslanı muhakkak ortaya çıkacak ve size haddinizi bildirecek."

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Medine'nin en kıymetli, en kuvvetli ve en çok amel eden sahabelerini yanına alarak yola çıktı; Yahudilerin en zalimlerine karşı savaşacaklardı. Yahudiler, Allah Resulü'nün gelişinden haberdardı ve türlü türlü büyüler yapıyorlardı. Müşrikler büyüü pek beceremezlerdi ama Yahudiler bu işte mahirdi. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i ve ordusunu büyüyle tutmaya, O'nu hasta etmeye çalıştılar, çokça şeytani nefesler yüklendiler. Allah Resulü, artık Yahudilerin Medine'de şeytani işler yapmalarına izin vermeyeceğine dair ant içti ve onların üzerine yürüdü. Hayber'in savaşçıları gerçekten çetin savaşçılardı ve çok iyi ok atıyorlardı.

Ama bir aslan vardı; gerçekten aslandı. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in onca yıl yetiştirdiği, kendi ağzından ağzına lokma verdiği, arkasında ilk namaz kılan kişi şimdi savaşacaktı. Ve öyle bir savaşacaktı ki, Yahudiler o zamandan beri O'nun nesline düşman olacaklardı. Yahudiler, Hazreti Ali'nin nesline düşmandır. Çünkü Hayber'de onların en değerlilerini ve en değerli neyleri varsa her şeyi ayakları altına almış, en değerlilerinin başlarını kesmişti. Şimdi o savaşa ve Yahudilerin korkmasına şaşmamalı. Korksunlar, korkmaları da azdır.

Sahabeler kale savaşlarını pek bilmiyorlardı. Mevzi savaşlarını Hendek'te biraz öğrenmişlerdi ama kale savaşı farklıydı; içeride su kaynakları, yiyecekleri, her şeyleri vardı. Yahudilerin büyü kuvveti, mevkiinin zemininin bataklık olması ve sivrisinek (sıtma) gibi zorluklar Allah Resulü'nü

ve ordusunu rahatsız etti. Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer bu işe dayandılar (sancağı aldılar) ama muvaffak olamadılar.

Sonra Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Azze ve Celle'den fethin yakın olduğu müjdesini alınca, "Bu sancağı yarın öyle birine vereceğim ki, o bize Hayber'i açacak. Allah ve Resulü onu çok sever, o da Allah ve Resulü'nü çok sever" dedi. Vallahi bu çok güzel bir müjdeydi, keşke biz de o müjdeye nail olsaydık.

Hz. Ali'nin çocukluğundan beri göz rahatsızlığı vardı. (Rivayete göre Mekke'de süt anneye verilmeyen çocukların çoğunda bu hastalık olurdu.) Çok sıcak olduğu zaman bu hastalık onda nükseder, ciddi bir alerjik reaksiyon gösterirdi. Gözleri kaşınır ve bu kaşınma şiddetli baş ağrısı yapardı. Hayber'de de çadırını kurmuştu. Hz. Ali, savaşların çoğunda, o şiddetli anlar bittiği zaman çadırına çekilir, Allah-u Teala ile meşgul olur, çok kuvvetli zikirler çeker ve Kur'an-ı Kerim'i hıçkırarak okuyarak ağlardı. Savaşta bile onun kadar zikreden, onun kadar ağlayan kimseyi bulamazdınız.

Sabah oldu. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem heyecanlı sahabesine, "Ali nerede? Ebu Talib'in oğlu Ali nerede?" diye sordu. Sahabe, "Ya Resulullah, Ali'nin gözleri ve başı çok ağrıyor, rahatsız olduğu için gelemedi" dediler. "Ali'yi bana getirin" dedi.

Hz. Ali, Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in göz bebeği; her savaşın çıkmazını açan, her zalimin boynunu vuran ve Allah Resulü'nün gönlü ne zaman sıkışsa O'nun gönlünü açan bir güneşti. O, Resulullah'ın insanlara ve cinlere rehber olarak gönderdiği kişiydi. (Getirildiğinde) Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem o mübarek tükürüğüyle Hazreti Ali'nin gözlerine sürme çekti, mübarek tükürüğünü ağzına sürdü ve dua etti: "Allah'ım, onu şifalandır, onu kuvvetlendir, onu düşmanlarına karşı galip eyle. Ona soğuğa karşı dayanıklılık kıl Ya Rabbil Alemin. Sıcağı da ona gölge eyle."

Peygamberimiz dedi ki: "Ya Ali. Şimdi Rabbimin hatırı için ve Resulullah'ın sevgisi için bize Hayber'i aç. Çünkü Hayber artık canımı çok sıkmaya başladı." Allah Resulü hiçbir kavme zarar gelsin istemez, bütün kavimlerin hidayete ermesini isterdi. Ama o gün "Hayber canımı sıkmaya başladı" dedi. Şimdi işler değişecekti. O uysal, Allah-u Teala'nın aslanı, şimdi çok tehlikeli bir şeye dönüşecekti.

Hz. Ali elinde kılıçla Hayber'e doğru yürümeye başladı. Onları önce dine davet etti; anlamadılar. Tekrar davet etti; tekrar anlamadılar. Tekrar davet etti; yine anlamadılar. Halbuki her davet ettikçe Hazreti Ali (r.a.) devleşiyor, büyüyordu. Ve artık Hayber bir cehenneme dönecekken, Allah Resulü (uzaktan) seslendi: "Ya Ali! Bütün insanları kılıçtan geçirmektense, bir kişinin dahi hidayete ermesine daha çok seviniriz."

Eğer o gün o söz Hazreti Ali'ye yetişmemiş olsaydı, bırakın Hayber'in kalesini, Hayber'de yaşayan hiçbir şey bulamazdınız. O söz, Hazreti Ali'nin (r.a.) içindeki o hali durdurdu. Yoksa Hayber'de toz bulamazdınız.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in damadı tekrar normal haline döndü ve savaş devam etti. Kalkanı elinden düştüğünde, Resulullah'ın hatırına Hayber'in kale kapısını söktü. Çünkü

ikinci olmadan, akşama doğru Hayber fethedilecekti. Allah Resulü'nün sözü yerde kalmaz; kıyamet kopar, gök yarılır ama O'nun sözü yerde kalmaz. Hele Hazreti Ali'ye (r.a.) söylemişse, o sözün imkanı yoktur yerde kalmayacak. Kale kapısını söktü, onu kalkan yaptı ve sahabelerle beraber içeri girip kaleyi fethetti. Resulullah'ın sancağını kaleye diken, Hazreti Ali'dir (r.a.).

Hayber bize açıldığında, Allah bize zenginliği nasip etti. Tekrar aynıdır; ne zaman Hayber'deki gibi Yahudileri yenersek, Allah Azze ve Celle bize tekrar zenginliği açar ve bu zenginlik bütün insanlığa fayda sağlar.

O yüzden Hayber'in hatırına Allah-u Teala'ya niyaz ediyoruz: Ya Rabbil Alemin, bizi Yahudilere karşı galip et. İnsanları tekrar zenginliğe erıştır. Ümmet-i Muhammed'i bu zilletten çıkart. Çünkü Sen Allah'sın, kudretin her şeye yeter. Sen dilediğin zaman, muhakkak dediğin olacaktır.

KAPANIŞ: HİSSE VE NİYAZ

"Ya İzzetle Ya Zilletle..."

Efendimiz (s.a.v.) Hayber'den Medine'ye döndüğünde, adeti olduğu üzere önce Mescid-i Nebevi'ye, sonra kızı Fatma'ya uğradı. Hz. Fatma babasının yorgun halini görüp üstündeki tozları temizlerken ağlamaya başladı: "*Sen hiç mi rahat yüzü görmeyeceksin baba?*"

Efendimiz (s.a.v.) kızının gözyaşlarını sildi ve o büyük müjdeyi verdi:

"*Sabret kızım. Gün gelecek, Allah babanın adını yeryüzünde kerpiçten (topraktan) yapılmış her bir eve, kıldan tüyden yapılmış her bir çadıra **ya izzetle ya zilletle** koyacaktır.*"

(Ya izzetle: Oranın sakinleri Müslüman olacak. Ya zilletle: Kabul etmeseler de İslam'ın otoritesi oraya ulaşacak.) Bu, Allah'ın nurunu mutlaka tamamlayacağının vaadidir.

Hayber'de Konulan Hükümler

1. **Muta Nikâhı:** Efendimiz (s.a.v.), Hayber'de "muta nikâhını" (belirli bir para ve süre karşılığı yapılan geçici nikâh) net bir şekilde haram kıldı. Daha sonra Mekke Fethi gibi yerlerde bu yasağı tekrarlaması, hükmün değiştiği anlamına gelmez, sadece duymayanlara yeniden tebliğ edilmesi anlamına gelir.
2. **Namazın Terk Edilemezliği:** Hayber'de Müslüman olan İmran bin Husayn, daha sonra hastalanıp 31 yıl yatağa mahkum yaşadı. Efendimiz (s.a.v.) ona, "Ayakta namaz kıl. Gücün yetmezse hafif yana doğrularak kıl. Ona da gücün yetmezse yanının üzere yatarak kıl. Ona da gücün yetmezse ima ile kıl" buyurmuştur. Bu, namaz kılmamak için hiçbir gerekçenin olmadığını gösterir.

Hayber meselesi o kadar önemlidir ki, bugünkü Filistinli gençler sapanla taş atarken "Hayber, Hayber Ya Yahud! Muhammed'in ordusu geri dönecektir!" diyerek o günkü zaferden kuvvet almaktadırlar.

Hisse (Çıkarılacak Dersler)

O gün Hayber düştü. İslam devleti, o güne kadarki en büyük *maddi* ve *askeri* gücüne o gün kavuştu. Fitnenin merkezi dağıtıldı.

Ama sohbetimizin başında dediğimiz gibi, Hayber sadece tarihte kalmış bir kale değildir.

Bugün, her birimizin içinde fethe muhtaç bir "Hayber" vardır.

Bizim Hayber'imiz, içimizdeki "nefsimizin" kalesidir.

O kale de, tıpkı Hayber gibi, müstahkemdir.

O kalenin de "Merhab" gibi bir komutanı vardır; adı "Kibir"dir, "Gurur"dur.

O kalenin de "Zeynep" gibi hileleri vardır; adı "Dünya Sevgisi"dir, "Haram"dır.

O kalenin de "hırka" imtihanı vardır; adı "Hırs"tır, "Kul Hakkı"dır.

Peki, biz kendi nefsimizin bu "Kamûs Kalesi"ni hangi güçle fethedeceğiz?

Kendi gücümüzle mi? Hayır!

1. Önce, Hazreti Ali (k.v.) gibi *acziyetimizi* (gözümüzün ağrıdığını) itiraf edip, Efendimizin (s.a.v.) *sünnetine* (o şifa veren mübarek tükürük gibi) sarılacağız.
2. Sonra, Çoban Yesar (r.a.) gibi *ihlası* (samimiyeti) ve *Emaneti* (güvenilirliği) kuşanacağız.
3. Sonra, o dehşetli "hırka" imtihanından, "kul hakkı"ndan, ateşten kaçır gibi kaçacağız.
4. Ve en sonunda, Hazreti Ali (k.v.) gibi, gücümüzü *kaslarımızdan* değil, "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil Aliyyil Azîm*" diyerek *İlahi Kudretten* alacağız.

Kapanış Duası (Niyaz)

Yâ Rabbî! Bizleri, Hudeybiye'de sabreden, Hayber'de şükreden; bollukta da (servet) darlıkta da (Hendek açlığı) "sadık" kalan o mübarek sahabelerin (radiyallahu anhum) yolundan ayırma.

Yâ Rabbî! Bizlere, Çoban Yesar'ın (r.a.) ihlasını ve emanetini nasip eyle. Bizleri, o "hırka" imtihanında, kul hakkı ve devlet malı imtihanında kaybettirme.

Yâ Rabbî! Bizlere, Ebu Hureyre'nin (r.a.) ilmini ve zühdünü; Abdullah b. Revâha'nın (r.a.) manevi gayretini lütfeyle.

Ve Yâ Rabbî! Bizlere, Hazreti Ali'nin (kerremallahu vecheh) o "Allah tarafından sevilen" Muhabbet makamını ve o kapıları kıran, nefsin kibrini (Merhab'ı) yere seren iman gücünü lütfeyle. Nefsimizin Hayber kalesini, Sünnet-i Seniyye sancağı altında fethedebilmeyi bizlere nasip eyle.

Yâ Rabbî! Bizleri, Habîbin Muhammed Mustafa'nın (sallallahu aleyhi ve sellem) ve O'nun Ehl-i Beyti'nin ve Ashâbı'nın şefaatine nâil eyle.

Âmin, Âmin, Âmin. Ve'l-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn.